

A Kúria a dr. Kéri András ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Baritsa Katalin ügyvéd által képviselt ) alperes ellen rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Pest Megyei Munkaügyi Bíróságnál 3.M.112/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.20.698/2012/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2014. január 20. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

**í t é l e t e t :**

A Kúria a Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.20.698/2012/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 20.000 (húszezer) forint és 5.400 (ötezer-négyszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetéke az államot terheli.

**I n d o k o l á s**

A felperes keresetében a munkáltatói rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítását és az ehhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérte elsődlegesen eredeti munkakörbe történő visszahelyezése mellett.

A Pest Megyei Munkaügyi Bíróság 3.M.112/2011/8. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította, és kötelezte az alperes részére perköltség megfizetésére.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1989. október 24-étől állt az alperes, illetve jogelődje alkalmazásában belföldi jegyvizsgáló munkakörben.

A felperes 2010. augusztus 31-én a C.-B. Ny. pályaudvar közötti úton a vonaton teljesített szolgálatot. A állomáson három, menetjeggyel nem rendelkező próbavásárló és két fő vizsgáló-főkalauz szállt fel a vonatra. A felperes M. állomás után érkezett a próbavásárlókhoz, akik Z.-ig kérték a menetjegyeket. A felperes közölte, hogy annak árán kívül még 2.600 forint pótdíjat is ki kell fizetniük, mire a próbavásárlók előadták, hogy összesen 1.015 forintjuk van. A felperes az utasokat kiszolgálás nélkül hátrahagyta, majd Z. előtt visszatért hozzájuk és egyiküket kihívta a peronra, aki menetjegy kiszolgáltatás nélkül átadott részére 1.015 forintot. Ezt követően T.A. és V.J. vizsgáló-főkalauz felszólította a felperest zárójegy nyomtatására, aki ennek többszöri felszólítás ellenére sem tett eleget. A vonat időközben megállt Z. megállóhelyen, ahol a felperes leugrott a vonatról, és a szerelvény hátsó kocsijához szaladt, a kerékpárszállító-rész ajtaját magára zárta akadályozva, hogy a vizsgáló-főkalauzok oda bejussanak.

A munkáltató a felperes munkaviszonyát 2010. szeptember 6-án kelt rendkívüli felmondásával szüntette meg a 2010. augusztus 31-én történt eseményekre hivatkozva. Az indokolás szerint a felperes

súlyos szakmai mulasztásokat követett el, mivel a menetjeggyel nem rendelkező utasokat kiszolgálás nélkül hátrahagyta, ezzel megszegte a parancskönyvi rendelkezésekben foglaltakat. Súlyos kötelezettségszegést követett el azáltal is, hogy az utasoktól jogosulatlanul pénzt vett el menetjegy kiszolgáltatása nélkül. Ezenkívül a vizsgáló-főkalauzokkal nem működött együtt, és az ellenőrzés alatt vasutas dolgozóhoz méltatlan, botrányos viselkedést tanúsított.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes - általa is elismerten - mulasztást követett el, amikor megszegte a parancskönyvi előírásokat. A felperes a per során nem bizonyította állítását miszerint botrány történt a vonaton - emiatt nem járt el a szabályzatnak megfelelően a próbautasokkal szemben -, mivel el kellett mennie a vonat végébe „rendet tenni”.

T.A., V.J., F.N., D.N.CS. tanúk egybehangzóan állították, hogy a felperes részére a peronon F.N. átadott 1.015 forintot és ennek fejében menetjegyet nem kapott.

Megállapításra került az is, hogy a felperes miután T.A. felszólította „zárójegy” kiállítására leugrott a vonatról, és az utolsó kocsihoz szaladt, ahol az ajtót magára zárta fizikai erejével akadályozva, hogy a vizsgáló-főkalauzok oda bejussanak. A felperes állítása szerint ezt azért tette, mert T.A. rátámadt, és ő csak menekülni próbált előre, F.J. vezető-jegyzővizsgáló segítségét kívánta igénybe venni. A felperesi állítást egyik tanú sem támasztotta alá, továbbá F.J. kifejezetten azt adta elő, hogy B.Z. megállóhelyen leszállva látta, amint a felperes szalad felé, a két fővizsgáló pedig követi. Amikor a felperes mellé ért, nem mondott neki semmit, felszaladt a vonatra és bezárkózott a vezérlőkocsiba. Nem bizonyított, hogy a felperes és T.A. között dulakodás történt volna, illetve az sem, hogy F.J. vezető-jegyzővizsgáló segítségét akarta kérni az ügy tisztázása érdekében.

A bíróság mellőzte P.Z. és M.A. tanúk meghallgatása iránti bizonyítási indítványt tekintettel arra, hogy a meghallgatni indítványozott tanúk vallomása alapján az ügy eltérő megítélése nem volt várható. A bíróság álláspontja szerint P.Z. tanú a felperes cselekményeiről érdemben nem tud nyilatkozni, ugyanis nem volt jelen, csupán a későbbi, B.-n foganatosított jegyzőkönyv megírásánál működött közre. M.A. tanú csupán az ellenőrzés elrendelésének körülményeiről tudott volna nyilatkozni, arról, hogy ő kinek milyen utasítást adott a próbavásárlást illetően. A bíróság álláspontja szerint azonban ez irreleváns a jelen ügy eldöntése szempontjából, ezért ezen bizonyítási indítványt is mellőzte a bíróság.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.20.698/2012/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és a felperest perköltség viselésére kötelezte kimondva, hogy az eljárás illetéke az államot terheli.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes sem vitatta, hogy a próbavásárlók részére menetjegyet nem adott, és ezzel

szabályt szegett, ugyanakkor azzal védekezett, hogy ebben az utazás során felmerült rendkívüli esemény (három utast le kellett szállítania) akadályozta, amelyről utóbb P.Z. vizsgáló-főkalauzt tájékoztatta. Ezt azonban a felperes előadásán kívül semmilyen perbeli adat nem támasztotta alá, és ennek bizonyítására nevezett személy meghallgatása azért nem volt elfogadható, mivel az információját kizárólag a felperestől szerezhette.

A próbavásárlók a meghallgatásukról 2010. szeptember 1-jén felvett jegyzőkönyvben egyezően adták elő, hogy a felperesnek elmondták, miszerint a menetjegy vásárlásához szükséges összeggel nem rendelkeznek, ezek után jegyet nem kaptak, de F.N.-nak - a felperes kérésére - át kellett adnia a náluk lévő összesen 1.015 forintot. F.N. jelezte T.A.-nak a pénz átadását, ezért nem volt jelentősége annak, hogy a peronon történt beszélgetés során a próbavásárló az ajtónak háttal állt. A felperes a vizsgáló-főkalauzok többszöri felszólítására a zárójegy nyomtatását elfogadható indok nélkül megtagadta, majd Z. megállóhelyen a vonatról leugorva az utolsó kocsiba szaladt és megakadályozta a vizsgálók bejutását. A másodfokú bíróság a felperesnek az eseményeket követő rövid időn belül történt meghallgatása során tett nyilatkozatának tulajdonított jelentőséget, amely szerint az ajtót azért zárta magára, hogy „időt nyerjen”. Ez a reakció azonban - amennyiben a felperes a terhére rótt cselekményt nem követte el - nem életszerű következménye a megelőző eseményeknek.

A felperes az első meghallgatása során azt a nyilatkozatot tette, miszerint sérülés amiatt érte, hogy a kocsijának ki-be lökdösésekor a jobb alkarját megütötte. Ezzel szemben a másodfokú tárgyaláson már arra hivatkozott, hogy miközben a kerékpárszállító kocsiban a földön feküdt, T.A. rugdalta. A felperes egymással összhangban nem álló nyilatkozatai megdöntik a szavahihetőségét és a rendkívüli felmondásban foglaltakat támasztják alá.

A kifejtettek alapján megalapozott volt az elsőfokú ítéletnek az a hivatkozása, hogy a részletezett magatartással a felperes az Mt. 103. § (1) bekezdés b) és c) pontjában foglaltakat súlyosan megsértette. Lényeges kötelezettségszegést követett el, ami indokolta a munkaviszonya rendkívüli felmondással történő megszüntetését [Mt. 96. § (1) bekezdés].

A hosszú ideje egységes bírói gyakorlat szerint az Mt. 96. § (2) bekezdésben foglalt védekezési lehetőség elmulasztása nem vezet jogellenességhez. A felperes észrevételeit mind a 2010. augusztus 31-ei meghallgatása során, mind pedig a peres eljárásban előadhatta.

A felperes felülvizsgálati kérelme elsődlegesen az eljáró bíróságok ítéleteinek hatályon kívül helyezésére és a kereseti kérelemnek megfelelő határozat hozatalára irányult. Másodlagosan az ítéletek hatályon kívül helyezését és a per újabb tárgyalását és újabb határozat hozatalát kérte.

A felülvizsgálati érvelés szerint már a fellebbezésében előadta, miszerint az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában tévesen

állapítja meg tényként, hogy T.A. vizsgáló-főkalauz látta, amikor a próbavásárló a peronon átadott a felperes részére 1.015 forintot. Azon túl, hogy a tanúk által előadott körülmények között egy vesztegetési cselekmény teljesen életszerűtlen, a tanúk vallomása sem cseng egybe. Az ellentmondásokra a fellebbezésében részletesen kitért.

A másodfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hogy a pénzátadás megtörtént, amit a meghallgatott tanúk egyezően adtak elő. Hangsúlyozandó, hogy a két próbavásárló a peron közelében sem volt, a Turi Attila által elmondottak ellentmondásosak és életszerűtlenek, az eljárás során a bíróság a polgári eljárásjog alapvető elveivel helyezkedett szembe, nevezetesen megsértette a bíróság előtti egyenlőség elvét.

A Ny. pályaudvarra történő érkezés után a felperes ruházatát átvizsgálták és nem találták meg nála a feljegyzett ezer forintos bankjegyet. Ez a tény a peranyagban többször fellelhető, ennek ellenére sem az elsőfokú bíróság, sem pedig a másodfokú bíróság az ítéletében erre a körülményre nem tért ki.

Már a fellebbezésében is előadta, hogy V.J. vallomását nem lehetett volna figyelembe venni a tényállás feltárása során, ugyanis a tanúkenti meghallgatásakor állításait feljegyzésből olvasta. A másodfokú bíróság ítéletében ezen felperesi hivatkozást teljesen figyelmen kívül hagyta és indokát sem adta annak, hogy V.J. vallomását miként értékelte.

Nem felel meg a valóságnak azon alperesi nyilatkozat, amely szerint a felperes a rendkívüli eseményt nem közölte. P.Z. vizsgáló-főkalauzt - akinek a tanúkenti meghallgatását a bíróságok mellőzték - tájékoztatta még aznap az eseményről, írásbeli közlésre pedig már nem volt lehetősége.

A bíróságok mellőzték P.Z. és M.A. tanúkenti meghallgatását arra hivatkozással, hogy az ügy eltérő megítélése a vallomásuk alapján nem volt várható. A P.Z. által szolgáltatatható információk kiemelt jelentőségűek az ügy szempontjából, és szükség lett volna a helyszínen jelen lévő rendőrzárőrök kihallgatására is.

Az eljáró bíróságok megsértették a Pp. 206. és 221. §-ában foglaltakat. Sérültek a polgári eljárásjog alapelvei és kötelező előírásai, többek között a tárgyalás igazságosságához való jog, a peranyag szolgáltatásának, illetve a bizonyítékok szabad mérlegelésének elve is.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. 272. §-ának (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelemben kell előadni a jogszabálysértés megjelölése mellett, hogy a fél a jogerős határozat megváltoztatását milyen okból kívánja, ezért a Kúria nem a korábbi beadványokra (felperesi fellebbezés) hivatkozást, hanem a jelen felülvizsgálati kérelemben konkrétan megjelölt indokokat vette figyelembe [Pp. 275. § (2) bekezdés].

A felülvizsgálati kérelemben foglaltak jogszabálysértés megállapítására nem adtak módot.

Az eljáró bíróságok helytállóan indultak ki abból a felperes által sem vitatott tényből, hogy a próbavásárlók részére menetjegyet nem adott, amellyel szakmai előírást szegett meg. Azon védekezése, miszerint a vonaton történt rendkívüli események miatt (utasok leszállítása) nem intézkedett, nem volt bizonyított. A felperes az eseményről írásbeli jelentést előírás ellenére nem készített.

Alaptalan azon felülvizsgálati érvelés, hogy a próbavásárlók a történeteket nem adták elő egyezően, illetve, hogy a két próbavásárló még a peron közelében sem volt. A bíróságok az eset kivizsgálása során készült jegyzőkönyvek és a próbavásárlók, valamint T.A. vizsgáló-főkalauz egybehangzó, ellentmondástól mentes tanúvallomása alapján helytállóan állapították meg a tényállást.

A felperes alaptalanul sérelmezte, hogy a bíróságok nem hallgatták meg P.Z. vizsgáló-főkalauzt tanúként arra nézve, hogy a vonaton történeteket neki jelentette. Ezzel szemben az események megtörténtének napján készült jegyzőkönyvből megállapíthatóan a vizsgálatot lefolytató P.Z. az ügyről nem tudott, a felperes meghallgatásakor szerzett információkat a történetekről. A bíróságok helytállóan mellőzték M.A. tanúkenti meghallgatását is tekintettel arra, hogy ő a próbavásárlás elrendelésének körülményeiről tudott volna nyilatkozni, ez azonban a jelen ügy eldöntése szempontjából irreleváns.

A Kúria - a felülvizsgálati kérelemben hivatkozottakat elfogadva - kirekesztette a bizonyítékok köréből V.J. tanúvallomását, aki a nyilatkozatát a feljegyzései alapján tette meg. Mivel ezen irat elkészültének körülményei nem voltak tisztázottak, nem volt megállapítható, hogy az mikor és milyen formában keletkezett, ezért a tanú vallomását hiteltérdemlőnek nem lehetett tekinteni. A többi tanú nyilatkozata azonban elegendő volt - mivel azok egybehangzóak és zárt logikai láncolatot alkottak - a felperes terhére rótt magatartás megállapításához (Pp. 206. §).

A másodfokú bíróság helytállóan tulajdonított kiemelt jelentőséget az eset megtörténtét követően felvett jegyzőkönyvben rögzített azon felperesi állításnak, miszerint a kerékpárszállító-részt „azért zártam be, hogy időt nyerjek!”. Amennyiben a felperes nem követte el a terhére rótt cselekményt, nem lett volna szüksége időre és zárójegy-nyomtatással sem késlekedett volna.

Önmagában az a körülmény, hogy a próbavásárló által átadott 1.000 forint nem került elő - különösen az ezt követően történt eseményekre, a felperes és T.A. közötti dulakodásra - önmagában nem volt alkalmas a felperes magatartásának kimentésére, a munkáltató jogszerűen alkalmazta a rendkívüli felmondást [Mt. 96. § (1) bekezdés].

A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló okiratokat és a tanúk vallomásait egyenként és azok egybevetése alapján a maguk összességében értékelte figyelemmel a felek előadásaira is [Pp. 206. § (1) bekezdés]. Meggyőződése szerinti elbírálásáról,

mérlegeléséről a Pp. 221. § (1) bekezdésének megfelelően indokolási kötelezettségének eleget téve számot adott, megjelölve azokat a körülményeket, amelyeket a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak tekintett.

A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 275. § (1) bekezdésére figyelemmel a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. Nincs helye a bizonyítékok újraértékelésének, azaz felülmérlegelésének. Az ügy érdemét érintő jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen és logikátlan, iratellenes, nem megfelelően indokolt mérlegelése valósíthat meg [Pp. 206. § (1) bekezdés, 221. § (1) bekezdés, BH.2001.197., BH.2002.29.].

A kifejtettek alapján a felülvizsgálati kérelemben hivatkozottak alapján jogszabálysértés nem volt megállapítható, ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésén alapul.

A felperest megillető munkavállalói költségkedvezmény folytán a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2014. január 20.

**Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró**

**A kiadmány hitelél: Nné tisztviselő**